

Společnost učitelů ČJL k NÁVRHU NA ZMĚNU MATURITY Z ČJL

Společnost učitelů českého jazyka a literatury vítá návrh novely, která by měla redukovat státní maturitu z ČJL pouze na didaktický test a slohové práce i ústní zkoušení by se vrátilo zpět do kompetence škol.

SUČJL vznikla v roce 2012 po prvním centrálním opravování slohů; tehdy se na češtináře celé republiky obraceli studenti, kteří nebyli s hodnocením spokojeni. Od té doby setrvale upozorňujeme na nedostatky centrálního zadávání a hodnocení slohů i ústního zkoušení.

Problémy slohových prací řízených CERMATEM:

- studenti nacvičují **umělé útvary**, týkající se neexistujících událostí, učí se trefovat do formy, obsah ztrácí na důležitosti;
- dvě z šesti hodnotících kritérií jsou velmi **subjektivní** (1 A a B - téma, zpracování útvaru), dvě mírně (2B - lexikum, 3B - soudržnost textu), pouze dvě lze opravit červenou tužkou (2A - pravopis, 3A – syntax a koheze);
- centrální opravování je velmi **neprůhledné**, student dostane pouze tabulku s body a unifikovanými frázemi, pokud chce vědět, kde udělal chybu, musí se odvolat.

Problémy ústního zkoušení:

- **analýza textu probíhá podle dané struktury** (pětadvacet položek), studenti stahují z internetu formální rozbor, otázky lze předvídat, navíc se dají nacvičit;
- **školní seznamy maturitní četby** se v mnoha titulech shodují, četba pro studenty se tak velmi zužuje (především na knihy, které četli všichni češtináři);
- u zkoušky není příliš prostoru na **čtenářskou reflexi, interpretaci, srovnávání témat a souvislostí**.

Za problémy státní maturity z češtiny stojí nedomyšlený systém

Domníváme se, že tvůrci maturitního modelu nepočítali na jedné straně s pohodlností a leností, na straně druhé s kreativitou, individualitou a potřebou mnoha učitelů i studentů dělat si věci po svém. Vážíme si češtinářů, kteří si stojí za vlastním názorem a prosazují vlastní cesty, a přejeme si, aby měl každý **otevřené možnosti tvořit a učit literaturu a psaní tak, jak je mu blízké**. Aby nás zbytečně nesvazoval **příliš teoretický pohled** na předmět, který je spíše cestou než vědeckou disciplínou, alespoň na střední škole.

Věříme, že návrat slohů a ústního zkoušení do kompetencí škol dovolí učitelům tvořit závěrečné zkoušky „studentům přímo na tělo“, což může mít pozitivní dopad na výuku. Někde se vrátí k osvědčeným **čtyřhodinovým slohům**, jinde **propojí maturitní práci s IT technologiemi**. A co se literatury týče, na gymnáziích už teď existují **žánrové a tematické modely**, které rozhodně nejsou návratem k chronologickému třídění (rozbor dvaceti textů si jistě mnohde ponechají).

Centrální test, zaměřený především na **praktické užití jazyka, porozumění textu a běžnou stylistiku**, je rozumný kompromis. Stát by měl pohlídat, aby dál zbytečně nenarůstalo množství teorie a pojmů. Je nutné jasně pojmenovat, co má umět žák základní školy i běžný maturant a co už je nadstavba, kterou by třeba v případě češtiny měli řešit spíš studenti bohemistiky. V testu by mohla být otevřená úloha – **stručný strukturovaný slohový útvar**, opravovaný **centrálně**. Druhá možnost, jak hlídat psaný projev maturantů, je posílení kontrolních mechanismů ze strany ČŠI, která by mohla vytvořit **sít kontrolorů opravených maturitních slohů na všech školách**.

Maturita z češtiny v tuto chvíli výrazně determinuje a unifikuje výuku na mnoha školách. V budoucnu by se mohla **stát motivační i konkurenční záležitostí, jež by nejen otvírala nové cesty, ale také ukazovala, jak sečtělí a tvořiví učitelé i studenti na té které škole jsou**.

Veronika Valíková, tisková mluvčí Společnosti učitelů ČJL, ver.valikova@seznam.cz, 724843356

Lenka Dohnalová, předsedkyně Společnosti učitelů ČJL, dohnalenka@email.cz, 736221840